

Stichting Pandora

Doelstelling

De Stichting Pandora beoogt:

te bevorderen, dat vooroordelen jegens psychisch in moeilijkheden verkerende of verkeerd hebbende mensen worden voorkomen of opgeheven

en

de gevolgen van die vooroordelen structureel te bestrijden.

Vooroordelen

Voor iemand, die onder behandeling is voor zijn geestelijke moeilijkheden, heeft onze nederlandse taal (en dus onze maatschappij) veel woorden ter beschikking: geschift, getikt, een klap van de molen gehad, psychopaat, gestoord, abnormaal, gek, enz.

Erger nog zijn de bijgedachten, die achter deze termen zitten. Bij veel mensen heerst nog steeds het idee, dat zo'n "gek" met de ogen rolt, vaak schuim op de mond heeft, niet normaal kan praten, een kinderverkrachter is, en dat je ieder moment weer iets raars van zo iemand kunt verwachten. Daarom krijgt een (ex-) psychiatrische patiënt moeilijk een baan, hoe goed zijn of haar papieren ook zijn. Daarom moet hij of zij voor het halen van een rijbewijs eerst nog door een psychiater goedgekeurd worden. Daarom is na verblijf in een psychiatrische inrichting iemands vriendenkring aanmerkelijk uitgedund. En iedereen die je verleden kent, houdt je toch een beetje in de gaten. Als je je theekopje per ongeluk laat vallen of als je uitgelaten of humeurig bent, denkt men al gauw: "Kijk, die heeft 't weer". Want: "eenmaal gek" is nog steeds "altijd gek".

Pandora richt zich op de maatschappij om de onjuiste ideeën, die daar leven ten aanzien van mensen met een psychiatrisch verleden of mensen die nog onder behandeling zijn, te bestrijden.

Pandora geeft dus géén individuele hulp aan mensen met psychische moeilijkheden. De "cliënt" of "patiënt"

van Pandora is de maatschappij, die zich tegenover mensen, die geestelijke moeilijkheden (gehad) hebben, abnormaal gedraagt. Pandora heeft dus geen psychiaters, psychologen of andere deskundigen in dienst. Naast het bestuur en de staf, die de dagelijkse gang van zaken waarborgt, kent Pandora vrijwillige medewerkers, die uit eigen betrokkenheid voorlichten over de bestaande vooroordelen.

Ons motto

In januari 1974 kwam een nieuw affiche van Pandora uit, dat ook in de vorm van een ansichtkaart gemaakt is. Het ziet er als volgt uit: op een zilverkleurige spiegelende achtergrond staat in witte letters het volgende citaat van Simon Carmiggelt:

"Ooit 'n normaal mens ontmoet? En..., beviel 't?"

Onder aan de rand staat dan nog in kleine lettertjes te lezen: "Deze spiegel wordt u voorgehouden door de Stichting Pandora".

De bedoeling van deze tekst is te onderstrepen, wat recente onderzoeken op het gebied van de geestelijke volksgezondheid al uitwijzen, namelijk dat de scheiding tussen mensen, die "normaal" zijn en lieden, die "abnormaal" zijn, irreëel is. Iedereen staat aan spanning bloot. Iedereen heeft zijn depressies. Iedereen heeft zijn eigen (on-) aardigheden, en een aantal toevalsfactoren bepalen of iemand zich ter bevordering van zijn geestelijk welzijn laat behandelen, wat hem of haar (als het bekend wordt) het predikaat "afwijkend", "gestoord" of "abnormaal" oplevert.

Zolang er van overheidswege geen dwingende voorschriften zijn vastgesteld, hoe een "normale", ideaal geestelijk gezonde Nederlander er uit dient te zien, is de onderscheiding in "normale" en "abnormale" mensen een louter emotionele en een zeer diskriminerende onderscheiding.

De Stichting Pandora heeft hiermee afstand genomen

van de tekst op haar oude affiche: "Waarom gek? Omdat-ie anders is?". En wel omdat iedereen anders is en de vraag bij ons rees, wat dan wel tussen al die mensen, die anders zijn, normaal mag heten. Die vraag hebben we dankzij Simon Carmiggelt kunnen verwoorden tot wat nu ons motto is:

"Ooit 'n normaal mens ontmoet? En..., beviel 't?"

Deze verandering van filosofie heeft kunnen plaatsvinden, omdat de gemiddelde kennis over de psychiatrie en haar instituten enorm is toegenomen. In 1969, toen onze eerste poster werd gemaakt, was de maatschappij zo onbekend met het verschijnsel "psychiatrische patiënt" dat men wel zeker wist, dat zo iemand "anders" was. Dat men iemand "anders" vond, was de Stichting Pandora nog tot daar aan toe, maar dat men dat ook "abnormaal", "gestoord" of gek" noemde, vonden we toen reeds te bestrijden.

Onze activiteiten

Pandora probeert door het geven van voorlichting haar doelstelling te verwezenlijken. Onder voorlichting worden in principe alle activiteiten verstaan, die een verandering kunnen bewerkstelligen in de negatieve houding van de maatschappij tegenover mensen, die psychische moeilijkheden (gehad) hebben. Binnen alle mogelijke vormen van voorlichting heeft Pandora een aantal vaste voorlichtingsprojecten geschapen, die wij hieronder voor u beschrijven.

De discussie

Onze vrijwillige medewerk(st)ers houden op verzoek een inleiding over de vooroordelen, de taboes, de diskriminatie en de psychiatrie. Hierna kan er een uitvoerige discussie plaatsvinden. Veelal gebeurt deze vorm van voorlichting voor groepen studerende en schoolgaande jongeren van allerlei niveau's. In de praktijk is gebleken, dat deze voorlichtingsvorm het best tot zijn recht komt, wanneer hiervoor minimaal 100 minuten (= 2 lessen) worden uitgetrokken. Ook prefereren wij, dat deze discussie niet een op zichzelf

staande eenmalige gebeurtenis is, maar een onderdeel van bijvoorbeeld een project of een werkweek.

De film

In opdracht van Pandora is door regisseur René van Nie een speelfilm "Kind van de Zon" gemaakt. Deze film is gebaseerd op het levensverhaal van een vroegere Pandora-vrijwilligster. Het laat zien hoe een Nederlands meisje (Anna) door haar opvoeding en de haar omringende maatschappij contactmoeilijkheden krijgt, in een crisissituatie raakt en wordt opgenomen in een psychiatrische inrichting, waar zij verschillende behandelingen ondergaat (o.a. de door velen sterk in twijfel getrokken shocktherapie, maar ook de gebruikelijker wordende groepstherapie). De film gaat in op alle facetten, waarmee Anna voor, tijdens en na haar opname te maken krijgt. Hoe verwerken haar ouders, broer, zusje en vrienden de gebeurtenissen, hoe ondergaat zij zelf wat er met en rond haar gebeurt, hoe verloopt haar terugkeer naar de maatschappij? Als psychiatrisch adviseurs traden op de psychiaters Dr J. van de Lande en D. Sterman. Als spelers fungeren o.a. Josée Ruiten (Anna), Dora van der Groen (haar moeder), Johan te Slaa (haar vader), Cox Habbema (haar zuster), Huib Broos (haar broer), Django Sterman (psychiater) en patiënten en oud-patiënten van een dagverblijf in Amsterdam. De film is een 16 mm. uitvoering in kleur met optisch geluid en duurt ± 25 minuten. Van de film bestaat ook een anderhalf uur durende bioskoopversie, die op 27 februari 1975 in roulatie is gegaan.

De excursie

Een andere vaste activiteit van Pandora is het organiseren van excursies naar de psychiatrische centra voor groepen geïnteresseerden. Voor schoolgaande jongeren geldt dit vanaf 16 jaar. Deze excursies zijn zo opgezet, dat de bezoekers de mogelijkheid hebben, kennis te maken met "patiënten" en zo te leren wie die "patiënt" eigenlijk is. Verder krijgt men een indruk van wat er zoal omgaat in een psychiatrische inrichting.

Deze door Pandora sterk bevorderde methode van direct contact met de patiënten passen de directies van de verschillende instituten op uiteenlopende wijze toe. De één zal het contact tot stand brengen door patiënt en bezoeker samen te laten theedrinken, een ander door bij de slotdiskussie, die elke excursie afrondt, enkele patiënten te vragen deel te nemen aan het forum. Er wordt dus gepoogd, een persoonlijke sfeer te scheppen zonder de privacy van de patiënt geweld aan te doen. Deze privacy staat voorop. Het is niet de bedoeling, dat een dergelijke excursie ook maar iets ontaardt in fijn een dagje "gekken kijken". In één psychiatrisch centrum bijvoorbeeld worden de excursies uitsluitend in overleg met de patiëntenraad geregeld.

De paasvakantie-kursus

In nauwe samenwerking met het Contactcentrum Bedrijfsleven Onderwijs (C.B.O.) in Den Haag organiseert Pandora jaarlijks cursussen in de psychiatrische centra voor de hoogste klassen van de middelbare scholen gedurende de Paasvakantie. Deze cursussen, die van drie tot vijf dagen duren, kan men beschouwen als een uitgebreide excursie. Via zelfwerkzaamheid, gesprekken met psychologen, psychiaters, verpleegkundigen en overige personeelsleden van de inrichting en door deel te nemen aan de patiëntenactiviteiten, krijgt de scholier een inzicht in het reilen en zeilen van een instelling, die zich bezighoudt met de behandeling, begeleiding en verzorging van mensen, die in psychische moeilijkheden verkeren.

De cursussen zijn kosteloos, de scholieren verblijven intern in het instituut. Reiskosten boven f 5,00 worden door de inrichting vergoed. Dit project vormt een onderdeel van de serie vakantie-cursussen die het C.B.O. jaarlijks in grote Nederlandse bedrijven organiseert. Het staat vermeld in de desbetreffende C.B.O.-brochure, die ieder jaar in de maand januari aan alle VWO- en HAVO-scholen in ons land wordt toegezonden. Opgaven dienen uitsluitend via het C.B.O., Statenplein 19 te Den Haag te geschieden.

Overige voorlichting

Pandora kan aanwezig zijn middels haar vrijwilligers op informatiemarkten, congressen, forums en dergelijke bijeenkomsten. Ook vraagt zij via de massa-media (pers, radio, TV) aandacht voor haar doelstelling. Deze aandacht wordt eveneens verkregen door de verspreiding van het affiche en de Ansichtkaart-uitvoering daarvan.

Mensen, die meer willen weten over de psychiatrie of één of meer facetten daarvan, kunnen zich voor dokumentatie tot Pandora wenden.

Stichting Pandora

2e Constantijn Huygensstraat 77

Amsterdam

Telefoon: 020-12 75 52

Bestelwijze van het voorlichtingsmateriaal

U kunt ons voorlichtingsmateriaal uitsluitend verkrijgen door overmaking van het korresponderende bedrag ¹⁾ op onze postgironummer 1975626.

Affiche:

"Ooit 'n normaal mens ontmoet? En..., beviel 't?"

45 x 64 cm.

Prijs f 10,- onder vermelding "affiche".

Ansicht:

"Ooit 'n normaal mens ontmoet? En..., beviel 't?"

Prijs f 1,50, onder vermelding "ansicht".

Boek:

"Moeilijk in de omgang" door Dr M. Zeegers, een eenvoudig geschreven boek over psychiatrie. Prijs f 5,50, onder vermelding "tegenmoetkoming Mido".

Dokumentatiemap:

Verzameling achtergrondartikelen uit kranten en tijdschriften over psychiatrie. Prijs f 7,50, onder vermelding "dok.map".

¹⁾ prijswijzigingen voorbehouden

Wat kunt u voor Pandora doen?

Behalve het gebruik maken van onze voorlichtings-activiteiten kunt u ons op andere wijze ook behulpzaam zijn. U kunt namelijk donateur worden. Ook kunt u een eenmalige gift storten op ons gironummer 1975626.

Sept. '75